

VIRKSOMHETSREGNSKAP 2014 VIRKSOMHETSPLAN 2015

INNHold

- S 1 Den lille fortellingen – i den store
- S 2 Virksomhetsregnskap 2014
- S 3 Virksomhetsplan 2015

DEN LILLE FORTELLINGEN - I DEN STORE

Det er sagt, og erkjent: «*Vi kan ikke frelse hele Verden – aleine.*» Nei vel – men vi kan gjøre vårt, og hvis andre så gjør sitt, og vi løfter i flokk, kan vi gjøre en forskjell.

Ved årsmøtet 25.01.2014 la styret fram forslag om over en periode på et år om å avvikle og legge ned Rådgivningsgruppa. Årsmøtet avviste forslaget og vedtok:

- *Årsmøtet slutter seg til virksomhetsplanen.*
- *Rådgivningsgruppa i Trondheim forsøkes videreført.*
- *Styret og Daglig Leder bes:*
 - *fortsette arbeidet med å utvikle kurs i menneskerettigheter, bl.a. for derigjennom å skape et inntektsgrunnlag,*
 - *videreføre konferanseprogrammet,*
 - *fortsette arbeidet med å finne en videreføring av tjenestetilbudet, f.eks. i et Midtnorsk Senter for Menneskerettigheter.*
- *Årsmøtet gir Styret og Daglig Leder fullmakt til å vurdere de øvrige tiltakene i forslaget til Bekes Berwari.*

Rådgivningsgruppa i Trondheim er en liten menneskerettighetsorganisasjon som arbeider med Verdenserklæringen om Menneskerettighetene som viktigste referanse.

Virksomhetsregnskapet for 2014 er en *liten* fortelling. Men det er del av en større fortelling. Det må ses sammen med:

- Virksomhetsregnskapet for 2013 med tilbakeblikk på historien fra stiftelsen av NOAS Trøndelag i 1987 og oppsummering av virksomheten i Rådgivningsgruppa fra 1994 til nå.
- Overlevering av arkivene til Statsarkivet i Trondheim, både en åpen del som inneholder organisasjonspapirer og et stort antall faglige rapporter, og en lukket del som inneholder saksmappene for i alt 2300 saker.
- Boken «*Alle... Enhver... Ingen... En gjennomgang av Verdenserklæringen om Menneskerettigheter*» som jeg har skrevet på de to siste årene.

Med vedtaket januar 2014 markerte årsmøtet et ønske og en vilje til at Rådgivningsgruppa ikke skulle gå ut av fortellingen, men være i den og være en drivende kraft.

VIRKSOMHETSREGNSKAP 2014

Boken «*Alle... Enhver... Ingen... En gjennomgang av Verdenserklæringen om Menneskerettighetene*» ble ferdig og kom på markedet i oktober. Foreløpig har den fått liten spredning og oppmerksomhet. Men jeg håper og tror den har stort potensiale i det videre arbeidet. (se Virksomhetsplanen 2015.)

«*Det kliniske menneskerettighetsarbeidet*» Bokens siste kapittel er også det mest omfangsrike, 150 sider. Med utgangspunkt i Rådgivningsgruppas egen virksomhet og diskusjon skisserer kapitlet:

- tanker om utvikling av menneskerettigheter som et klinisk fag,
- knyttet til utviklingen av en første linjes menneskerettighetstjeneste.

«*Undervisningen skal ta sikte på å utvikle den menneskelige personlighet*» Bokens andre kapittel er det minst omfangsrike, 16+3 sider. Det tar opp hvilken rolle undervisning og oppdragelse er tiltenkt for å gjøre menneskerettighetene kjent og etterlevet.

Verdenserklæringen om menneskerettighetene ble kunngjort «*som et felles mål for alle folk og alle nasjoner for at hvert individ og hver samfunnsmyndighet, med denne erklæring stadig i tankene, skal søke gjennom undervisning og oppdragelse å fremme respekt for disse rettigheter og friheter, og ved nasjonale og internasjonale tiltak å sikre at de blir allment og effektivt anerkjent og overholdt ...*» Dette er strategien FNs Generalforsamling gjennom Verdenserklæringen selv promoterer, og som Rådgivningsgruppa utfordrer til å aktivere:

- gjennom undervisning og oppdragelse
- og ved nasjonale og internasjonale tiltak

I 2014 ble grunnlovsjubileet markert ved at Grunnloven fikk norsk språkdrakt og fikk et eget kapittel om Menneskerettigheter. Det er, bør være, en gyllen anledning for å utfordre.

To nye notater:

- april 2014 *Til kamp mot slaveriet (trafficking)*
- 13.05.2014 *Er det farlig å bli trafikkert – i Nigeria?
Er det farlig å bli trafikkert – fra Nigeria?
Er det farlig å bli retrafikkert – til Nigeria?*

.. med denne erklæring stadig i tankene

Tanker, servert på min 75 årsdag, 9. mai 2014:

- *Den grunnlovfestede samvittighet og Ondskapens banalitet*
- *Undervisningen skal ta sikte på å utvikle den menneskelige personlighet*
- *Det kliniske menneskerettighetsarbeidet*
- *Midtnorsk Senter for Menneskerettigheter*

Boken ble presentert

- 30.10.2014 i Eldorados lokaler i Torggata i Oslo
- 05.11.2014 i Rådgivningsgruppa

Begge steder ble lest utdrag av første kapittel: «*Det møysommelige arbeidet*».

Tre kveldsseminarer

- 02.10.2014 *Frihet fra frykt og nød* (Bokens kapittel 5)
- 25.11.2014 *Ytringsfrihet* (Bokens kapittel 3)
- 10.12.2014 *Trosfrihet* (Bokens kapittel 4)

VIRKSOMHETSPLAN 2015

«Denne Grunnlov skal sikre demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene.» (Fra § 2)

Tillat meg å bruke et bilde: **Menneskerettighetene som samfunnets kjøreregler.**

«De (alle mennesker) er utstyrt med fornuft og samvittighet og bør handle mot hverandre i brorskapets ånd.» (Artikkel 1, andre setning.)

For å få orden i trafikken, er det absolutt nødvendig:

- at alle trafikanter får et minimum av kjøreopplæring (Jf. bokens kapittel 2: «Undervisningen skal ta sikte på...») med:
 - teori
 - og praksis, masse praksis,
- og at det utvikles en infrastruktur av institusjoner og tjenester med høy og ansvarlig kompetanse.

Carpe diem – grip dagen.

I 2014 var Menneskerettighetene et hovedpunkt i feiringen av Grunnlovsjubileet. I 2015 er det kommunevalg. Dette er tiden for å bringe menneskerettighetene, det vil si den demokratiske helsetilstand, inn i kommunal oppmerksomhet og opp på kommunale sakskart, med sikte på, som skrevet står:

- gjennom undervisning og oppdragelse å fremme respekt for disse rettigheter og friheter,
- og ved nasjonale og internasjonale tiltak å sikre at de blir allment og effektivt anerkjent og overholdt ...

Mitt forslag til Virksomhetsplan for 2015 er altså en **kampanje**:

S 4 Kampen for Menneskerettigheter 2015

Vi utfordrer
Direkte henvendelse til kommunene
Samtidig henvendelse til den fjerde statsmakt
Som tema i valgkampen

S 5 Henvendelse til fagmiljøene

- medisin og menneskerettigheter
- undervisning og menneskerettigheter
- miljø og menneskerettigheter

S 6 Spesielle tema og undersøkelser

- tvangsutsendelser og tvungne forsvinninger
- om å beskytte

S 7 - det kliniske menneskerettighetsarbeidet

S 7 Organisasjonsutvikling

S 8 Konferanseprogrammet

KAMPEN FOR MENNESKERETTIGHETER 2015

Å «*handle mot hverandre i brorskapets ånd*» er å beskytte hverandre, er å sikre hverandres menneskeverd og menneskerettigheter.

Vi som tar initiativet til denne kampanjen, er mennesker som har erfart frykt og nød på grunn av manglende beskyttelse og/eller har engasjert oss i og for medmennesker som har vært i slik frykt og nød.

Når det sies og skrives at et menneske ikke har beskyttelsesbehov, er det i beste fall en slurvet omgang med begrepene. Jf. Verdenserklæringens artikkel 1, første setning: «*Alle mennesker er født frie og med samme menneskeverd og menneskerettigheter.*» (Min utheving) Det å fraskrive mennesker beskyttelsesbehov, er å fraskrive menneskeverd og menneskerettigheter. Mens Grunnlovens poeng er å *sikre* demokratiet, rettsstaten og *menneskerettighetene* – på alle plan, for alle.

Vi utfordrer

Det er for så vidt ikke vår utfordring. Utfordringen er fra de som kunngjorde Verdenserklæringen om Menneskerettighetene, FNs Generalforsamling. Det er en utfordring som er lagt inn i Grunnlovens formålsparagraf. Det er en utfordring til hver enkelt og all organisert virksomhet, til «*hvert individ og hver samfunnsmyndighet*». Vårt bidrag er å gjøre oppmerksom på den utfordringen som ligger der og så langt vi formår tilby engasjement og tjenester.

Direkte henvendelse til kommunene

Be om foretrede for Ordfører og/eller Rådmann

- for overlevering av boken «*Alle...Enhver...Ingen...*» med følgebrev
- med anmodning om at menneskerettigheter blir satt opp på det kommunale kart
- med tilbud om medvirkning i form av råd og kurs og kompetanseutvikling
- og med sikte på utvikling av profesjonelle tilbud av menneskerettighetstjenester gjerne med en samtidig henvendelse til andre samfunnsaktører, som f.eks. de politiske partiene, eller å gjøre dette som en oppfølging.

Samtidig henvendelse til den fjerde statsmakt

Spesielt kan det være viktig med samtidige henvendelse til de deler av den fjerde statsmakt som er mest aktive eller dominante i kommunen. Det langsiktige målet er å få denne erklæring inn på stadig og aktiv plass i tankene på «*hvert individ og hver samfunnsmyndighet*».

Som tema i valgkampen

Enhver valgkamp bør være en valgkamp for menneskeverd og menneskerettigheter. Vi må gripe dagen, og medvirke til at årets valgkamp blir et engasjement for å «*sikre demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene*», også på det kommunale og praktiske plan.

HENVENDELSE TIL FAGMILJØENE

Medisin og menneskerettigheter

Jeg vil spesielt henvise til prosjektene og rapportene om:

- UDI-arkipelet, og
- Kvinner og jenter, menneskerettigheter og mental, medisinsk og fysisk helse

Jf. «*Alle...Enhver...Ingen...*» Kapittel 7 «*Det kliniske menneskerettighetsarbeidet*»

Vi har forsøkt å studere hvordan forfølgelse, det vil si mangel på og krenkelser av menneskeverd og menneskerettigheter gir seg utslag i mental, medisinsk og fysisk helse.

Knyttet til Verdenserklæringens artikkel 5:

Ingen må utsettes for tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

Torturkonvensjonen definerer tortur som «*alvorlig smerte eller lidelse, fysisk eller psykisk som med hensikt blir påført ...*»

Mangel på og krenkelser av menneskeverd og menneskerettigheter er grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling. Når de påførte smertene og lidelsene blir alvorlige nok, dreier det seg om tortur.

Det å sikre menneskeverd og menneskerettigheter er med andre ord samtidig forebyggende helsearbeid. Jeg mener selv at mangel på og krenkelser av menneskerettigheter kan regnes som det alvorligste helseproblemet i Verden i dag.

Intensjonen er å ta ny kontakt med medisinske fagmiljø for å studere videre slike sammenhenger.

Undervisning og menneskerettigheter

Jeg vil spesielt henvise til:

- «*Alle...Enhver...Ingen...*» Kapittel 2 «*Undervisningen skal ta sikte på ...*» og til
- Det Multikulturelle Grunnarbeidet 07.06.12 *Notater til drøfting av strategier for ivaretagelse og bruk av den nye arbeidskraften*

Intensjonen er å ta kontakt med pedagogiske fagmiljø for å føre arbeidet videre.

Miljø og menneskerettigheter

Jeg vil spesielt henvise til:

- «*Alle... Enhver... Ingen...*» Tillegg til kapittel 2 «*Noen ord om et internasjonalt skogtiår*»
- «*Alle...Enhver...Ingen...*» S 166 «*Artikkel 17 – Retten til eiendom*»
- «*Alle...Enhver...Ingen...*» Kapittel 6 «*Gjenoppdagelse av menneskerettighetene*»

Intensjonen er å ta kontakt med fagmiljø i miljø for eventuelt å samordne engasjement.

SPESIELLE TEMA OG UNDERSØKELSER

Tvangsutsendelser og tvungne forsvinninger

I 2014 ble ca. 7800 mennesker tvangsutsendt fra Norge. Norske myndigheter kan ikke eller ønsker ikke gjøre rede for hva som skjer videre med disse menneskene:

- adresse og annen kontaktinformasjon,
- deres menneskerettighetssituasjon, det vil si:
 - i hvilken grad de blir forfulgt – opplever mangel på og krenkelse av menneskeverd og menneskerettigheter
 - i hvilken grad de blir beskyttet – altså møter tiltak for ivaretagelse og sikring av menneskeverd og menneskerettigheter

Jeg mener dette er brudd på konvensjonen om tvungne forsvinninger.

Jeg mener samtidig at fenomenet er beslektet med oppsamlingen, interneringen og deporteringen av jøder under krigen. Antallet, 7800 på ett år, er 10 ganger så stort.

Non-refoulment heter det. Det er i prinsippet absolutt forbud mot å sende et menneske et sted hvor han eller hun risikerer forfølgelse. Norske myndigheter fester sin lit til at mottakerlandets myndigheter har både evne og vilje til å beskytte de utsendte, men uten å kontrollere hva som virkelig skjer, uten å undersøke hva slags konkrete beskyttelsestiltak som er effektive (første linjes menneskerettighetstjeneste), uten å utrede og regne med hva slags mønstre for forfølgelse (mangel på og krenkelser av menneskerettigheter) de utsendte risikerer å bli eksponert for.

Dette er varslet om før. Vi må ta opp dette igjen.

I tillegg kan jeg tenke meg å samle inn case studies, altså beretninger fra mennesker som er sendt ut og som støttepersoner i Norge har klart å holde kontakt med. Altså noe av den empiri som det ser ut til at norske myndigheter ser ut til ikke å ønske.

Om å beskytte

De to begrepene:

- beskytte ivareta og sikre menneskeverd og menneskerettigheter
- forfølge mangel på og krenkelse av menneskeverd og menneskerettigheter

Jeg vil vise til «*Alle... Enhver... Ingen...*»:

- Kapittel 5 «*Frihet fra frykt og nød*», spesielt fra s 166 – 168
- Kapittel 7 «*Det kliniske menneskerettighetsarbeidet*»

Norske myndigheter arbeider med innvandringspolitiske målsetninger, det vil i praksis si å diskriminere bestemte mennesker fra beskyttelse. Vårt oppdrag er å sikre lik beskyttelse til alle. De to målsetningene er vanskelig å forene. Nasjonal lojalitet tilsier å følge myndighetene. Samvittigheten tilsier å varsle myndighetene, bekjempe diskriminering, danne relasjoner og å sikre lik beskyttelse til alle. Ikke bare som idé, men å kunne utvikle kunsten å beskytte til å bli et profesjonelt tjenestetilbud, kjent og tilgjengelig for alle.

Det kliniske menneskerettighetsarbeidet

Jeg vil vise til «*Alle... Enhver... Ingen...*» og spesielt til Kapittel 7 «*Det kliniske menneskerettighetsarbeidet*» hvor dette er drøftet.

Jeg vil videre vise til det som er skrevet på s 5 under overskriften «*Medisin og menneskerettigheter*»

Like viktig som å videreutvikle helse- og sosialvesenet til stadig høyere standard er nå å utvikle en profesjonell første linjes menneskerettighetstjeneste. Dette kan utmerket godt gjøres i samspill med helse- og sosialtjenesten. Det å holde de to splittet, kan være kilde til konflikt. Det vi trenger er ikke splittelse, men samspill.

Vi har ikke stor påvirkningskraft. Men kanskje kan kampanjen, «*Kampen for menneskerettigheter - 2015*» medvirke til øket oppmerksomhet, nok til et utviklingsprosjekt

ORGANISASJONSUTVIKLING

På grunn av alder arbeider daglig leder med redusert kapasitet. Dette lider organisasjonen under. Den må gjenoppfriskes.

Vi trenger:

- Et styre som kan ta ansvar for det organisatoriske:
 - Holde orden på medlemsmassen
 - Føre medlemsregister
 - Kreve inn kontingent
 - Opprettholde medlemskontakten – brev, møter og andre aktiviteter
 - Holde orden på styret
 - Fordeling av ansvar og oppgaver
 - Regulære møter
 - Referater
 - Kontakt med samarbeidende organisasjoner
- En faggruppe som etter hvert kan ta opp igjen det individuelle tjenestetilbudet

Videre vil vi trenge inntekter, nok til å lønne en kontormedarbeider, fortrinnsvis en kontorsjef, eller enda bedre en daglig leder.

Virksomhetsplanen er skrevet som en kampanjeplan, ***Kampen for menneskerettigheter -2015***. Håpet er at kampanjen utvikler seg til en bevegelse som ruller videre av egen tyngde, med egen ledelse. Risikoen er at kampanjen er uten virkning. Det er sagt, og erkjent: «*Vi kan ikke frelse hele Verden – aleine.*» Nei vel – men vi kan gjøre vårt, og hvis andre så gjør sitt, og vi løfter i flokk, kan vi gjøre en forskjell. Poenget med å være ildsjel er å tenne andre til å brenne for samme sak. Jeg minner om det første avsnittet i Verdenserklæringens innledning:

Da anerkjennelsen av menneskeverd og like og umistelige rettigheter for alle medlemmer av menneskeslekten er grunnlaget for frihet, rettferdighet og fred i verden

Vel verdt å brenne for.

«Denne Grunnlov skal sikre demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene.»

Verdenserklæringen er skrevet som en handlingsplan, at vi, alle mennesker, handler mot hverandre i brorskapets ånd. (Artikkel 1, andre setning.) Dette bør sette sitt preg på bl.a. de kommunale sakskartene.

KONFERANSEPROGRAMMET 2015

- 24. januar Årsmøteseminar og årsmøte
- 08. mars Snøballkvinnene
- 09. mai Tema ikke fastlagt
- 17. juni Torg for likeverd
- 24. august Ytringsfrihet
- 02. oktober Frihet fra frykt og nød
- 24. oktober FN 70 år
- 01. desember Trosfrihet
- 10. desember Menneskerettighetsdagen

Trondheim, 04.01.15

Bernt Hauge
Daglig leder

Etter styrebehandling 03.01.15

Styret vil behandle Virksomhetsregnskapet for 2014 og Virksomhetsplanen for 2015 i nytt styremøte 17.01.15 og vil da skrive sin innstilling.